

מחודדים

ת"ר ושננתם שיהיו דברי תורה מחודדים נפיק (קידושין 5.)

מערכת: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ

הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
נלב"ע כ"ו ניסן תשע"ז

גליון
296

גיטין דף י"ט . יום א' פרשת שלח ט"ו סיון תשפ"ג

דף י"ט - ע"א

משנה . כותבים הגט עם כל דבר המתקיים, דיו, סם, צבע אדום, שרף אילן, חרתא דאושכפי, ובמי גשמים או מים ששורים בו פרי כעין עפצים (ודווקא על כתב שאינו מעובד בעפצים), במים ששרה בהם שחיקת אבר, ופחמין (לר"ת אסור לכתוב ספר תורה בדיו של עפצים כיון שהקלף מעופץ ואין מי מילין ע"ג מי מילין)

אין כותבים בדבר שאינו מתקיים כמשקים ומי פירות.

על הכל כותבים על עלה של זית תלושה, ועל קרן של פרה ונותן לה את הפרה, על יד של עבד ונותן לה את העבד, לרבי יוסי הגלילי אין כותבים על דבר שיש בו רוח חיים ואוכלים.

המעביר דיו על שתי אותיות של סיקרא בשבת - לריש לקיש חייב שתיים משום כותב ומשום מוחק על מנת לכתוב העליונות בדיו, גם רבי יוחנן מחמיר אבל לא יביא קרבן שמא הוא חולין בעזרה, דיו על דיו סיקרא על סיקרא פטור שלא כתב ולא מוחק, סיקרא על דיו י"א שפטור שמקלקל וי"א שחייב משום מוחק שהקלקול לא כל כך שהרי כתבו ניכר (דיו ע"ג דיו אינו כתב לענין שבת וגט שאינו מתקן בכתב השני, משא"כ כשכתב בדיו שלא לשמה ומעביר עליו דיו לשמה כיון שמתקן)

עדים שאין יודעין לחתום - לרב מקרעים להם נייר חלק וממלאים הקרעים בדיו וכן תניא בברייתא, לשמואל משפשף בחתיכה של אבר על הקלף ומשחירו, לרבי אבהו במים ששרה בהם עפצים שחוקים אם הקלף מעובד בעפצים שלא הוי כתב שהרי מראה הקלפים כמראה הכתב, לרב פפא רושמים להם ברוק, רבי יוחנן לא רצה להקל לרשום להם בסיקרא ושהעדים יחתמו בדיו.

דף י"ט - ע"ב

עדי השטר שאינם יודעים לקרות - לחכמים קורין בפניהם וחותמים, לרשב"ג עדים שאינם יודעים לקרות ולחתום קורין וקורעים לפניהם רק בגיטי נשים שלא יהיו בנות ישראל עגונות, אבל לא בשחרורי עבדים ושאר כל השטרות, לרבא הלכה כרשב"ג, לרב גמזא בשם רבא עדים שאינם יודעים לחתום אין קורעים לפניהם אלא בגיטין אבל אינו יודעים לקרות קורין לפניהם גם בשאר שטרות, רב נחמן קרו לפניו דווקא ספרי דדייני שיש להם אימה ממנו.

שטר הנעשה בערכאות של עכו"ם שחתמו עליו עכו"ם רב פפא היו שני עכו"ם קורין לפניו השטר זה שלא בפני זה במסיח לפי תומם והיה גובה ממשועבדים שכיון שנעשה בערכאות יש לשטר קול.

ישראל שעשה שטר הנכתב בלשון פרסי ונחתם עליה עדי ישראל גובים ממשועבדים אם השטר נכתב כדין שהעדים ידעו לקרותו, ונכתב על כתב שאינו יכול לזייף כגון שהקלף

נעבד בעפצים, וחזרו מענינו של שטר בשורה אחרונה, שכל לשון כשר בשטר ולא רק בגיטין משום תקנת עגונות.

נתן לה נייר חלק ואמר לה הרי זה גיטך בודקים הנייר ומעבירים במי צבע שיכול לפלוט האותיות שבלעו בתוכו ואם פלטו כתב הגט חוששים שמא לא נבלעו יפה, ואם מת אסורה לכהן וחולצת ולא מתיבמת שספק גרושה היא.

נתן לה כתב ואמר הרי זה גיטך וקראוהו העדי מסירה וחזר הבעל והכניסו תחת כנפיו ונטלה זרקה לים או לאור או לכל דבר האבד וחזר ואמר שטר פיוסים היא כאילו לווה ממנו להראות שהוא עשיר, או שטר אמנה שכתב ללוות ועדיין לא לווה מגורשת, כיון שאמר שהוא גיטה והתחזקנו שהוא גיטה אינו יכול לחזור בו ולא חוששים שמא החליפו.

עדי מסירה צריכים לקרות הגט (לא קראוהו אסורה להינשא ואם נשאת לא תצא, ובעייליה לביה ידיה אם לא חזרו וקראו אינה אסורה להינשא. ר"י היה נוהג לקרותו קודם הגט וגם לאחר הנתינה)

זרק לה גט בין חביות ומצאו מזוזה - תולים שזה מה שזרק לה כיון שלא שכח שתהא מזוזה בין חביות ואין לחוש שזרק לה גט ואבד, אבל אם מצאו שנים או שלושה מזוזות תולים שגם מזוזה זו שמצאו היה שם מעיקרא, וחוששים שהתגרשה ועכברים לקחו את הגט.

גיטין דף כ'. יום ב' פרשת שלח ט"ז סיון תשפ"ג

דף כ' - ע"א

נתן לה ספר תורה ואמר 'הרי זה גיטך' - אין בזה חשש גט, שאפילו אם נחשוש שהסופר כתב פרשת 'וכתב לה ספר כריתות' לשם גירושיה (גט הנכתב סתם: לתירוץ א' בתוס' לסוברים שמוחקים לסוטה מספר תורה הוא הדין בגט, לתירוץ ב' בגט לכו"ע פסול, שמסתמא שהבעל לא נוח לו לגרשה)

הרי צריך שיהא כתוב בגט גם שמות האיש והאשה (שמות האיש והאשה מעכבים בגט, היה ביהודה וכתב שם שנקרא בו בגליל - לרבי מאיר פסול מדאורייתא, ולחכמים פסול מדרבנן) ואין לחוש שכתבו במי מילין ועכשיו נמחק הכתב - שהרי הספר תורה מעובד בעפצים ואין מי מילין על גבי מי מילין.

היה צריך לכתוב את השם וטעה וסבר שצריך לכתוב 'יהודה' וטעה ולא הטיל בו דל"ת - לרבי יהודה מעביר עליו קולמוס ומקדשו, לחכמים אינו שם מן המובהר. לרב חסדא נחלקו בכתב על גבי כתב וכתב עליו מתקן כתב תחתון אם נחשב כתב, וכן נחלקו בכתב גט שלא לשמה והעביר עליו קולמוס לשמה. לרב אחא בר יעקב בגט לכו"ע כשר, ולא נחלקו חכמים אלא לענין הידור מצוה של כתיבת השם.

הבעל צריך לכתוב הגט - שנאמר 'וכתב', ולכן מן הדין צריך הוא לשלם לסופר עבור כתיבתו, ומשום תקנת עגונות האשה ונתנת שכר הסופר, וחכמים הקנו המעות לבעל שהפקר בית

דין הפקר והרי זה כאילו כתבו.

גט שכתבו על איסורי הנאה - כשר אע"פ שאינו שווה פרוטה, ש'ונתן' אין הפירוש שיהא בר נתינה והיינו שווה פרוטה אלא הכוונה לנתינת הגט (וכן בקניין סודר ובנתינת תרומה לכהן שנאמר בהם 'ונתן' א"צ שווה פרוטה. אבל זר שאכל תרומה אינו חייב בתשלומים פחות משוה פרוטה, וכן זר שסך תרומה היינו דווקא כזית שדורשים האמור בהם לשון נתינה - היינו משום שנאמר בהם דרשה מיוחדת)

'וכתב' ולא וחקק, שחקיקת תוכות וסביבות האותיות עד שנמצאו האותיות בולטות אינה כתיבה, שלא כתב עצם האות, אבל חק יריכות וגוף האותיות ששיקע גוף הכתב הרי זו כתיבה. **עבד שנתנו לו שטר שחרור בכתב שעל גבי טבלא ופינקס** - יצא לחירות, כיון שחק גוף האותיות הרי זה כתב, אבל לא בכתב שעל גבי כיפה ותכשיט שרוקמים עליהם - שאינו כתוב וקבוע אלא מוטל ותחוב על הבגד.

חותם שחורטים בו את המטבע - דוחקים סביבות הצורה עד שהצורה עומדת בולטת כמו שהיה, ואין קצת מהזהב נמתח ונכנס לתוך צורה הבולטת מחמת מה שדוחקים סביבו, ולכן אם חקק גט בחותם על גבי טס הרי זה חק תוכות ופסול.

כתב שעל הציץ היה בולט, וכיון שנאמר 'מכתב פתוחי חותם' היה דוחק הצורה מעבר השני עד שהיה בולט על פני הציץ, שאז כותב עצם האותיות.

דף כ' - ע"ב

כתב לה גט על טס של זהב ואמר לה 'התקבלי גיטך והתקבלי כתובתך' - נתקבלה גיטה וכתובתה, אף שנאמר 'ונתן' אין צריך ליתן לה מקום הגט במתנה משום גירושין, אבל אם לא אמר לה 'התקבלי כתובתך' לא נתקבלה כתובתה אע"ג שיש עוד זהב שלא במקום כתיבת הגט - שהוא גליון הגט.

'הרי זה גיטך והנייר שלי' - אינה מגורשת, שלא נתן לה כלום שהאותיות פורחות באוויר. **'על מנת שתחזירי לי הנייר'** - הרי זו מגורשת, שמתנה על מנת להחזיר שמה מתנה.

איבעיא: אמר 'הרי זה גיטך ובין שיטה לשיטה ובין תיבה לתיבה שלי', והאותיות ארוכים ומעורים משורה לשורה שאז הם ספר אחד, שאם לא כן פסולים משום ש'ספר' כתוב והיינו ספר אחד ולא כמה ספרים (כתב כל הגט על קלף אחד בשני עמודים - ספר אחד הוא).

ריב"ם הוכיח מהסוגיא שאין צריך כל אות מוקף גויל בגט, לר"י א"צ ראייה, שאין מוקף גויל הוא פסול רק בס"ת תפילין ומזוזות שנאמר 'וכתבתם' והיינו כתיבה תמה)

היו מוחזקים בעבד שהוא שלו וגט כתוב על ידו והרי הוא יוצא מתחת ידה - אינה מגורשת, שאומרים שהלך אליה מעצמו ולא נתן לה הגט (גודרות ועבדים אין להם חזקה לאלתר כשאר מטלטלים, אבל לאחר שלשה שנים יש להם חזקה)

גט הכתוב על יד עבדו ונתן לה עבדו בעדי מסירה שקראוהו או שהיה כתוב בכתובת קעקע - הרי היא מגורשת (כתובת קעקע אסורה מדאורייתא רק בדיו ובכחול, ולרבי שמעון עד שיכתוב שם ע"ז, ומדרבנן אסור בכל אופן, אמנם גט הנכתב אפילו באיסור דאורייתא הרי הוא גט)

גיטין דף כ"א . יום ג' פרשת שלח
"ז סיון תשפ"ג

דף כ"א - ע"א

מלוה יכול לכתוב שטר חוב לצורך הלואה ואחרים חותמים, אע"פ שהמקנה (הלווה) צריך לכתוב השטר, מפני שהמלווה מקנה לו, ולא אומרים שלא גמר ומקנה כיון שיודע שהלווה יחזור ויתנו לו, אלא כיון שיודע שאינו שטר אלא אם כן מקנה לו גמר ומקנה לו.

שטר שכתב בו 'אני ערב' אחר חתימת העדים - גובים מנכסי בני חורין של הערב ולא מנכסים משועבדים, שאין קול על ערבות כיון שאין עדי השטר מעידים עליו, ואפילו אם

הלווה מסר כבר השטר למלווה יכול לקבל עליו ערבות בזה שהמלווה מקנה לו השטר שיחתום בו 'אני ערב', שהמלווה גמר ומקנה לו השטר אע"פ שהערב לא יעכב אצלו אלא יחזיר לו.

איבעיא: טבלא שמוחזקת שהייתה שלה ונתנה לבעל שיכתוב עליה הגט ויגרשה - כיון שצריך שיגרשה בגט שלו, האם גמרה ומקנה לו כשהיא יודעת שיחזור ויתנהו לה, ובהמשך הסוגיא נפשט האיבעיא.

האשה כותבת את גיטה ומקנה לבעלה שיגרשה בו והאיש כותב שובר הכתובה ומקנה לאשתו שגומרים ומקנים להם אע"פ שיודעים שיחזירו ויתנהו להם, ומזה הוכיח הש"ס שאשה יודעת להקנות באופן שחוזר לידה אח"כ ולכן טבלא שהקנה לבעלה שיגרשה בו גמרה ומקנייה לו.

כתב לה גט ונתנו ביד עבדו וכתב לה שטר מתנה על העבד -

לרבא: קנתה העבד ומתגרשת בו אם העבד כפות (וישן) ואינו חצר מהלכת, ולא גוזרים כפות משום אינו כפות, והוא הדין אם נתן הגט בחצירו וכתב לה שטר מתנה על החצר ולא גוזרים שמה יתן הגט בחצר חבירו וחבירו יקנה לה החצר,

לאביי: כיון שהדין שיכול לגרשה על ידי חצרה לומדים מידה צריך שיהא דומה לידה שיכול לגרשה בין מדעתה ובין בעל כרחה, וכיון שאינו יכול ליתן לה מתנה בעל כרחה אינו יכול לגרשה ע"י מתנת החצר (ומה שחצר משום יד ולא גרע משליחות היינו שמהני שלא בפניו, אבל לשאר הדברים צריך דומה ליד)

דף כ"א - ע"ב

כתב גט על קרן של פרה יתן לה כל הפרה ולא יקצוץ את הקרן ויתן לה - שכתוב "וכתב ונתן" שלא יהא חסר כלום בין הכתיבה לנתינה משא"כ גט זו שמחוסר קציצה, ואם כתב על יד של עבד יתן לה כל העבד נוסף לטעם הנ"ל משום שעבד שייך במצוות ואסור לחבול בו (נחלקו הראשונים אם פסול מחוסר קציצה הוא דווקא בבעלי חיים, ור"ת פוסל דווקא נחתך מקלף גדול אבל חותך מן הגט דבר מועט לא חשוב מחוסר קציצה. כותבים על עלה של זית וכיוצא בו שמתקיים, ולא על עלה שאינה מתקיים)

לרבי יוסי הגלילי אין כותבים גט על דבר שיש בו רוח חיים או אוכל - שכתוב 'ספר' שמשמע קלף וכתוב 'וכתב' שמשמע כל דבר וממעטים מספר רוח חיים ואוכל, לרבנן כשר שספר היינו ספירת דברים ממה שלא כתוב וכתב בספר, ומזה שכתוב וכתב היינו למעוטי שאינה מתגרשת בכסף ולא מדמים גיטין לקידושין מקרא שכתוב ויצאה והייתה.

הרי זה גיטך על מנת שלא תשתי יין שלא תלכי לבית אביך - אם התנה כן לעולם אין זה כריתות ובקרא כתיב ספר כריתות שלא יהא תנאי שמקשר אותם יחד, ואם אמר עד שלושים יום הרי זה כריתות, ורבי יוסי דרש מקרא שספר כריתות ספר כורתה ואין דבר אחר (כסף) כורתה, ותנאי שאינו כרת דרש ממה שכתוב כריתות ולא כרת.

משנה . אין כותבים גט במחובר לקרקע - שכתוב וכתב ונתן שאינו מחוסר קציצה, לרבי אלעזר "וכתב" היינו תורף הגט שמות האיש והאשה והזמן ומדרבנן אין כותבים גם הטופס שמה יכתוב תורף, לר"מ "וכתב" היינו החתימות אין כותבים תורף גזירה שמה יחתום, ולרבי יהודה הגט פסול עד שתהא כתיבתו וחתמתו בתלוש.

אין כותבים על נייר מחוק ודיפתרא שיכול למחוק ולזייף ולא יהא ניכר שמחק, לחכמים כשר.

גיטין דף כ"ב . יום ד' פרשת שלח
"ח סיון תשפ"ג

דף כ"ב - ע"א

כתב על חרס של עציץ נקוב כשר שנותן לה כל העציץ הגם

שאם ישבור החרס ויתן לה החתיכה שהגט כתוב עליה פסול משום שמחוסר קציצה, שלא חוששים שיפסיד העציץ (ולרבינו שמואל אינו פסול בכה"ג)

כתב על עלה של עציץ נקוב - לאבני כשר שנותן לה כל העציץ, לרבא פסול שמא יקטום.

עציץ של אחד זרעים של אחר - מכר בעל עציץ לבעל זרעים קנה במשיכה כדין מטלטלים, מכר בעל זרעים לבעל עציץ קנה בחזקה או בכסף כדין קרקע.

עציץ זרעים של אחד ומכרו לאחר - החזיק בזרעים קנה עציץ שמטלטלים נקנים אגב קרקע, החזיק בעציץ אף קרקע לא קנה שמטלטלים לא נקנה בחזקה.

עציץ שנקבו ונפו בחוץ לארץ - לאבני כיון שיונק מהנקב חייב במעשר, לרבא הולכים אחר הנוף ופטור, ואם השורשים יצאו מהנקב בתוך קרקע של ארץ ישראל דינו כארץ ישראל.

שתי גינות זו למעלה מזו וירק בינתיים - לרבי מאיר הרי הוא של עליון שהרי זה נשרש בקרקע שלו, לרבי יהודה של תחתון כיון שבידו למחות ולמלא את גינתו עפר ולא עשה כן הוא גורם לקיום ירק זה.

אילן שמקצת נופו בארץ ישראל ומקצת נופו בחוץ לארץ - אם כל שורשיו בארץ ישראל חייב בתרומה, כל שורשיו בחוץ לארץ פטור, מקצת שורשיו בארץ ומקצת בחוץ לארץ טבל וחולין מעורבים זה בזה לפי שהיניקה מתערבת, ואין מעשרים מטבל ודאי עליו ולא ממנו על טבל ודאי, לרבי אפילו אם סלע מבדיל באמצע השורשים ומפסיק עד הגזע שכשיוצא לאוויר נתערב, לרשב"ג האוויר לא מבלבל והגדל בחייב חייב והגדל בפטור פטור.

שלשה עורות שחלוקים בשמותיהם ושיעוריהם לעניין הוצאות שבת: מצה - שלא מעובד במלח וקמח ועפצים, ושיעורו כדי לצור משקל קטנה שהיינו רובע ליטרא של פומבדיתא, חיפה - שמליח ולא קמיח ועפיץ, כדי לעשות קמיע, דיפתרא - שמליח וקמיח ולא עפיץ, כדי לכתוב עליו את הגט.

דף כ"ב - ע"ב

לרבי אלעזר שעדי מסירה כרתי מותר לכתוב גט על דבר שיכול להזדייף, כיון שעדי מסירה צריכים לקרות הגט והבאה להינשא צריכה להביא עדי מסירה ואם היה בו תנאי היו יודעים, אבל לרבי מאיר שעדי חתימה כרתי ואינה צריכה להביא עדים כשבאה להינשא ולא ידעו שהיה בו תנאי (מרש"י משמע גם לר"מ אם יבואו עדי חתימה בפנינו ויעידו שלא היה בו תנאי כשר, לתוס' פסול שצריך שיהא מוכח מתוך הגט)

לרב אלעזר לא הכשיר ר"א בכתב שיכול להזדייף אלא אם הביאה הגט לבית דין ביום שנמסר לה, אבל אחר עשרה ימים חוששים שהיה בו תנאי וכבר שכחו העדים, לרבי יוחנן כשר, דאם היה בו תנאי היו העדים זוכרים.

לרב אלעזר לא הכשיר ר"א אלא בגיטין, אבל בשאר שטרות שעומדים לגוביינא לאחר זמן פסול שמא ישכחו העדים, לרבי יוחנן כשר שהכתוב למען יעמדו ימים רבים הוא רק עצה טובה (לר"א דלא הכשיר ר"א כתב שיכול להזדייף משום גזירת הכתוב למען יעמדו ימים רבים, לרבי יוחנן שכשר מאן ועד י' ימים דווקא בגיטין ולא בשטרות, ר"א שפסל בשטרות היינו שטר ראה ולא שטרי קנין)

**גיטין דף כ"ג . יום ה' פרשת שלח
י"ט סיון תשפ"ג**

דף כ"ג - ע"א

משנה . הכל כשרים לכתוב את הגט אפילו חרש שוטה וקטן, גם לרבי אלעזר שצריך כתיבה לשמה אם גדול עומד על גביו ואומר לו כתוב לצורך פלוני, ולר"מ שאין צריך כתיבה

לשמה אין צריך גדול עומד על גביו (שוטה - אע"פ שחליצתו פסולה אפילו עומדים ע"ג ומלמדים אותו לכווין בגט כשר והוא לשמה שכוונתו מוכחת שהרי כותב בגט שמו ושמה ושם עירם, וחש"ו כשרים שלא צריך שליחות בכתיבת הגט, שהרי וכתב היינו הסופר ולא הבעל, והם בני כריתות כיון שכשיגדל הקטן וישתפה השוטה יהיו בני כריתות. לרבינו יצחק: חש"ו פסולים לר"א אפילו גדול עומד ע"ג, שוטה אינו עושה לשמה אפילו עומד על גביו)

עכו"ם הכותב גט - לר"א פסול אפילו גדול עומד על גביו שעושה על דעת עצמו, לר"מ כשר אפילו אין עומד על גביו.

האשה כותבת גיטה ומקנה לבעל שיגרשה בה, והאיש כותב את שובר הכתובה עבור האשה והיא חותמת עליו את העדים ומוסרתה לו שיהא בידו לראיה.

הכל כשרים להביא את הגט, חוץ מחרש שוטה וקטן שאינם בני דעה ובשליחות כתוב איש, וחוץ מעכו"ם שאין להם קידושין וגיטין, וכל שאינו יכול לעשות לעצמו אינו יכול להיות שליח לאחרים.

סומא - פסול להביא את הגט, לרב ששת דאינו יודע ממי נטלו ולמי נתנו, לרב יוסף דווקא בחוץ לארץ שאינו יכול לומר בפני נכתב ונחתם.

קיבל הקטן והגדיל, חרש ונתפקח סומא ונתפתח שוטה ונשתפה, עכו"ם ונתגייר - פסול, פקח ונתחרש וחרז ונתפקח, שפוי ונשתטה וחרז ונשתפה - כשר, כיון שתחילתו וסופו בכשרות, פתוח ונסתמא - לרב יוסף כשר (סומא פסול לשאר עדות, לגט כשר כשם שאשה כשרה)

דף כ"ג - ע"ב

עבד שהוא שליח להוליך או לקבל גט אשה - לרבי אמר כשר, לרבי יוחנן פסול שאינו בתורת גיטין וקידושין.

"כן תרימו גם אתם" - גמ' לרבות שלוחכם, שתורמים על ידי שליח, והוקש שליח לשולחו - לר' אלעזר מה אתם ישראל אף שלוחכם ישראל ולא עבד ועכו"ם, לדבי ר' ינאי מה אתם בני ברית (מהולים ובאו בברית מצות) אף שלוחכם, ולא עכו"ם.

עבד מקבל שטר שחרור לחבירו מיד רבו של חבירו - כיון שהוא בתורת שחרור, אבל לא מיד רבו שלו - שיד עבד כיד רבו. האומר לשפחתו 'הרי את שפחה וולדך בן חורין' - אם הייתה מעוברת זכה לו, אע"פ שאין עבד יכול לקבל גט לחבירו מיד רבו שלו, שלרבי המשחרר חצי עבדו קנה ועובר ירך אימו ונעשה כמו שהקנה לה אחד מאבריה.

משנה . האשה עצמה מביאה את גיטה ובלבד שהיא צריכה לומר בפני נכתב ונחתם (ויתבאר בדף כ"ד).

נשים שאינם נאמנות לומר מת בעלה, שהיינו חמותה, בת חמותה, צרתה, יבמתה ובת בעלה - נאמנות להביא גיטה, ששונה גט שכתב הגט שבידה מוכיח שהוא גיטה ואין סומכים רק עליה, לרב יוסף היינו רק בארץ ישראל אבל בחוץ לארץ שצריכה לומר בפני נכתב ונחתם לא סומכים על דיבורה, לאבני דווקא בחוץ לארץ נאמנת שאם יבוא בעלה אחר שאמרה בפני נכתב ונחתם אינו נאמן לכן לא חוששים שהיא בא לקלקלה אבל בארץ ישראל שאם יבוא לערער על הגט אינה נאמנת שחוששים שמקלקלה.

**גיטין דף כ"ד . יום ו' פרשת שלח
כ' סיון תשפ"ג**

לעילוי נשמת הרה"ח יוסף חיים גרינוואלד הי"ד

בן הרה"ח משה יעקב זצ"ל

הוקבע היארצייט כ' סיון תש"ב

ת. נ. צ. ב. ה.

דף כ"ד - ע"א

בעל שנתן גט לאשתו והיא באה לפנינו ממדינת הים - אינה

דף כ"ה - ע"א

גיטין ששנוי במשנה אע"פ שפסולים משום לשמה, אם בעלה כהן נפסלה עליו משום גרושה שנאמר "ואשה גרושה מאשה" אפילו לא התגרשה אלא מאישה ולאחרים לא הותרה פסולה לכהונה, לרב כולם פסולים חוץ מהנכתב להתלמד שלא נכתב לשם גירושין כלל, לשמואל אף הראשון פוסל שיש בה ריח הגט, לזעירי כולם אינם פוסל שלא דמו למגורשת רק מאישה שהרי נכתב לשמו ולשמה, חוץ מן האחרון שהרי לחומרא אומרים יש ברירה, לרבי יוחנן אף אחרון אינו פוסל שאין ברירה.

כל מקום ששנו חכמים גט פסול - לשמואל פסולה לכהונה, וכל מקום ששנו חליצה פסולה פוסלת שלא תתייבם לאחים, למערבא בשם ר' אלעזר חליצה בשמאל ובלילה פסולת ופוסלת לאחים שיש עליה שם חליצה, אבל קטן ונעל בגד פסולות ואין פוסלות שאיש ונעל כתובים בפירוש בפרשה.

רבי יוחנן אמר שאין ברירה - בגט הנכתב לאיזה שארצה אגרש בו שאינו גט לפוסלה לכהונה, וכן אמר שאחים שחלקו לקוחות הם ומחזירים זה לזה ביוכל שלא הוברר שזה חלקם, דאם אמר כן רק בגט יש לומר שהיינו משום שצריך לשמה, ואם אמר כן רק באחים שחלקו יש לומר שאין ברירה לחומרא, או משום שצריך ביוכל שיהא כבתחילה שהייתה לאיש אחד בלא חלוקה.

אמר לסופר כתוב לאיזו אשה שתצא מפתח תחלה ושמותיהם שווים פסול לגרש בו שאין ברירה.

האומר לבניו הריני שוחט את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון לירושלים - כיון שנכנס ראשון ראשו ורובו זכה בחלקו ומזכה את אחיו עמו, ואין בו חסרון של ברירה שבאמת נמנו עליהם לפני שחיטה, שלאחר שחיטה לא נמנים ולא נמשכים והטעם שאמר כן לא היה אלא לזרזן במצות.

דף כ"ה - ע"ב

הלוקח יין מכותים כיון שחשודים על תרומות ומעשרות צריך לעשר ודאי, לר"מ אומר שני לוגים שאני עתיד להפריש הרי הם תרומה בתוכו, עשרה מעשר ראשון, תשעה מעשר שני, ומחלל המעשר שני על מעות שיש לו בבית ומתחיל ושותה מיד שיש ברירה (כשמברר דבריו ומתנה הברירה מפורש) ולכשיהיו לו כלים ויתרום הוא הנברר לתרומה, לרבי יהודה ורבי יוסי ור"ש אוסרים (לרבי יוסי שיכול להיות שלא יתברר לעולם, אבל בדבר שעומד להתברר ודאי יש ברירה)

זה גיטך מעכשיו אם אמות מחולי זה - כל ימי החולי: לרבי יהודה היא כאשר איש לכל דבריה וכשמת הוברר למפרע בשעת נתינה, ודווקא תנאי שאין בידו לקיים תלוי בברירה אבל תנאי שבידו לקיים הוא גט למפרע בלי טעם של ברירה

(לתוס': באומר מעת שאני בעולם וחל שעה אחת קודם מיתו)

הריני בועליך על מנת שירצה אבא - לת"ק אף שלא רצה האב מקודשת, שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות וגמר בלבו לקידושין אפילו לא ירצה האב, לר"ש רצה האב מקודשת אע"ג שבשעת בעילה הוא ספק, שהוברר שמשעת בעילה הוא קידושין. לרב משרשיא לרבי יהודה יש ברירה בתולה בדעת עצמו, כמו מי שלוקח יין מבין הכותים, ותולה בדעת אחרים אין ברירה וכמו שנתן גט אם מתי מחולי זה, לר"ש תולה עצמו אין ברירה כמו שלוקח יין מבין הכותים, ותולה בדעת אחרים יש ברירה כמו שהריני בועליך על מנת שירצה אבא, לרבא אין חילוק בין תולה בדעת עצמו או אחרים, ובלוקח יין חוששים שמא יבקע הנוד ולא יתברר לעולם.

צריכה לומר בפני נכתב ונחתם שהרי היא מגורשת משהגיע הגט לידה, ואינה צריכה להביא גיטה לפנינו אלא לראיה בעלמא שהתגרשה.

נתן לה גט והתנה שלא תתגרש אלא בפני בית דין פלוני - אינה צריכה לומר בפני נכתב ונחתם, שמשעהגיע לשם נתקיים התנאי והיא מגורשת ואינה שלוח.

עשה אותה שליח על גיטה ואמר לה כשתגיעי לשם שימי הגט על הקרקע וטלי ותתגרשי בו - אינה מגורשת, שצריך 'ונתן'.

אמר לה 'הוי שליח להולכה עד שתגיעי לשם וכשתגיעי שם תהיי שליח לקבלה' - אינה מגורשת, שנתבטל השליחות ששליח לא מיקרי אלא המשתלח מזה לזה שראוי לחזור אצל שולחו ולומר עשיתי שליחותך לחברך, וזו נעשית שליח לעצמה (לתוס': שצריך שיהא ראוי לחזור לשולחו לומר 'עשיתי שליחותך' קודם שיעשה שליח לאחרים)

אמר לה 'הוי שליח להולכה עד שתגיעי לשם וכשתגיעי שם עשי שליח לקבלה' - מגורשת למ"ד אשה עושה שליח לקבל גיטה מיד שליח בעלה, וכן למ"ד שבעלמא אין עושה משום בזיון הבעל הכא אין הבעל מקפיד, אבל למ"ד שבעלמא אין עושה שליח לקבל מיד שליח בעלה גזירה שמא יתן הגט בחצר חבירו (שעושה החצר שליח להולכה) ואחר כך תקנה היא החצר (כמו שעשתה החצר שליח לקבלה), ובחצר לא מהני שחצר לאו מטעם שליחות הוא אלא מטעם יד ובעינן ונתן בידה.

במשנה שלמדנו האשה עצמה מביאה את גיטה ובלבד שהיא צריכה לומר בפני נכתב ונחתם איירי שאמר לה הוי שליח להולכה עד שתגיעי שם וכשתגיעי שם עשי שליח להולכה אחר וקבלי הגט ממנו (ושמא ללישנא זו אומרת בפ"ג ובפ"ג בשעה שמקבלת הגט) או שאמר לה תהיי שליח להולכה עד שתגיעי לשם, ותאמר לבית דין בפני נכתב ונחתם והם יעשו שליח ליתן לך הגט.

הדרן עלך פרק המביא גט

פרק שלישי - כל הגט

דף כ"ד - ע"ב

משנה . כל גט שנכתב שלא לשם האשה שמתגרשת בגט זה פסול, לא בלבד אם נכתב להתלמד ונכתב שמותיהם שכתוב ספר כריתות (אפילו למ"ד שס"ת כשר לסוטה שנכתב להתלמד ונכתב סתם לכל מה שצריך אבל סופרים להתלמד גט אין כותבים לשם הכשר הגט) אלא אפילו נכתב לשם גירושין לאחד מבני עירו ששמותיהם שוות פסול לאחרת, שלא נכתב לשם גירושין שלו וכתב וכתב, ואפילו נכתב לשם גירושין שלו אך לא נכתב לשם גירושין שלה כגון שיש לו שני נשים ששמותיהם שוות וכתב לגרש בו את הגדולה לא יגרש בו את הקטנה שכתוב "לה", ואפילו אמר לסופר כתוב לאיזו שארצה אגרש בו פסול לגרש בו שאין ברירה (אפילו אם בעלמא יש ברירה, שצריך לשמה שיהא מבורר לה בשעת כתיבה)

שני יוסף בן שמעון הדרים בעיר אחת - נחלקו התנאים אם יכולים להוציא שטר על אחרים או שחוששים לנפילה, אבל אין אחרים מוציאים עליהם שטר חוב שיכול לומר אני לא לווייתי אלא האחר, ואין להוכיח דינים אלו מהמשנה שדווקא האחר שלא נכתב הגט בשבילו או בשבילה הוא שאינו כשר אבל כשר לזה שנכתב לו או לה אע"ג שיש עוד בעיר בשם כזה, שהמשנה איירי בעדי מסירה (אבל לר"מ פסול שצריך שיהא מוכח מתוך הגט, ולא חוששים שמא יש עוד עם שמות אלו אלא בגט שנפל)